



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE  
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,  
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

**Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>**

**Ingolstadii, [1599]**

**VD16 B 1607**

VI. Calumniæ & mendacia Martini Kemnitij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)



rit, Baptismum aquæ lauacrum esse regenerationis? vel, in eo lauacro positam esse remissionem peccatorum, quòd per id lauacrum applicetur nobis Christi meritum, quo peccata donantur?

QVARTO, affirmat doctrinam Catholicorum de Contritione, blasphemam esse, quòd eam, partem esse velimus Satisfactionis pro nostris peccatis coram Deo, atque ita transferamus ad homines, quod vnius Christi proprium est. At non hoc docent Catholici, neque enim propriè satisfieri posse credunt pro culpis in Deum admissis, quasi Contritio iustum precium sit, qua offensionis atque iræ diuinæ satisfiat: solùm enim iustificatos, atque amicos Dei per Christi meritum factos, docent, pro temporalibus pœnis posse ac debere satisfacere. Sed aduersarij nostri non laborant, vt Catholicam doctrinam intelligant, sed id solùm quærunt, vt quouis modo eam reprehendant, ac in inuidiam vocent. Sed de his hætenus.

## CAPVT VI.

### *Calumnie & mendacia Martini Kemnitij.*

**N**UNC tandem ad calumnias, & mendacia Kemnitij veniamus. PRIMVM, vt se ac suos à Nouatianorum hæresi asserat, illorum sententiam perperam exponit: sic enim loquitur in 2. parte Exam. pag. 900. *Nequaquam sumus Nouatiani, qui semel iustificatis, si post Baptismum lapsi essent, omnem spem veniæ, & reconciliationis cum Deo vel prorsus negabant, vel in dubium reuocabant, etiamsi rursus conuerterentur, & Pœnitentiam agerent.* SED non fuisse hanc Nouatianorum hæresim, multis argumentis probare possemus, si opus esset: verùm Kemnitius hoc labore nos liberauit. Nam paulò infra pag. 902. refert ex historia Tripartita, quæ fuerit Nouatianorum opinio his verbis: *Merito improbatur Acesij Nouatiani dictum, qui in Tripart. lib. I. cap. 13. ad Constantinum Imperatorem inquit: inuitandos quidem lapsos ad Pœnitentiam; spem verò remissionis non à Sacerdotibus, sed à Deo solummodo expectandam, qui solus potestatem habeat remittendi*



*rendi peccata.* Hic vides non negasse Nouatianos spem veniæ, & reconciliationis cum Deo, vt supra falsò scripsit Kemniti-  
 us, sed negasse in Sacerdotibus potestatem absolucendi, quippè quæ in solo Deo sit: quod etiam negant pertinacissi-  
 mè Lutherani, vt infra ostendemus.

SECUNDO, idem Kemniti-  
 us pag. 902. S. Ambrosij ver-  
 ba deprauat, vt ea ad sententiam suam accommodet: *Ambrosius*, inquit, *Nouatianorum opinionem ita describit: Pœnitentibus post lapsum non simpliciter sanè præcidendam esse omnem spem veniæ, sed Sacerdotes nec posse nec debere illis, ministerio Euangelij remissionem peccatorum annunciare, vel Absolutionem impertiri: ne Dei (sicut simulabant) partes audaci temeritate sibi usurparent.* Hæc ille. At nusquam in Ambrosio inuenitur modus ille loquendi, Lutherano-  
 rum proprius: *Ministerio Euangelij remissionem peccatorum annunciare.* Quod Ambrosius docet, vt ex libr. I. de Pœnitent. cap. 2. colligitur, id est; negasse Nouatianos, potestatem remittendi peccata Sacerdotibus esse concessam: *Sed aiunt, inquit, se Domino deferre reuerentiam, cui soli remittendorum criminum potestatem reseruent, &c.*

TERTIO, pag. 905. *Peccatorem, inquit Kemniti-  
 us, post Baptismum lapsum, quando quarit & ambit recôciliationem cum Deo, & remissionem peccatorum, Pontificij per Sacramentum suum Pœnitentia deducunt ad humana, seu propria opera, & illa, accedente verbo Absolutionis, fiunt & sint Sacramentum, hoc est, causa efficiens & conferens gratiam reconciliationis cum Deo, & remissionis peccatorum.* Hæc ille: vbi PRIMVM in eo errat, & secum ipse pugnat, quod Contritionem & Confessionem vocat opera humana & propria, cum potius dona sint Dei, vt ipse idem Kemniti-  
 us pag. 955. vbi sic loquitur: *Est autem Vera Contritio non opus liberæ arbitrij, seu virium humanarum: sed Spiritus sanctus per Verbum prædicatum, auditum, & cogitatum, illam in nobis excitat, inchoat, operatur, & efficit.* Cùm igitur Contritio, & consequenter etiam Confessio, non sit nostrum tantum opus, sed etiam Dei qui illam nobis inspirat, falsò Kemniti-  
 us paulò antè scripsit: Pontificios deducere peccatores ad opera humana, & propria.



DEINDE, Catholici etiamſi Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, ad partem materialem Sacramenti Pœnitentiæ pertinere velint: tamen cauſſam efficientem remiſſionis peccatorum vt instrumentum Dei, vel ſolam Abſolutionem faciunt, vel actiones pœnitentis cum Abſolutione coniunctas, non vt actiones humanæ ſunt, ſed vt instrumenta Dei; alioqui enim ipſa etiam Abſolutio, & ablutio, & corporis Domini conſecratio, ac diſtributio, actiones humanæ dici poſſent, cùm non minùs ab hominibus ſiant, quàm ipſa peccatorum enumeratio. Nihil igitur eſt cur Kemnitius clamiter, nos cauſſam efficientem remiſſionis peccatorum in humano, ac proprio opere pœnitentis conſtituere, cùm in ipſo verbo, per Sacerdotem nomine Dei pronunciato, conſtituamus.

QUARTO, Pag. 911. demonſtrare Kemnitius volens, cur Pœnitentiã quam prædicauit Ioan. Baptiſta, & poſt eum Chriſtus, non ſit apud Catholicos Sacramentum Pœnitentiæ, ita loquitur: *Quia in illa Pœnitentiã gratis, ſine operibus, fide propter Chriſtum remittebantur peccata, quia etiam iam Baptiſta quàm Chriſtus, fidem in Filium Mediatorem, partem conuerſionis neceſſariam ad conſequendam remiſſionem prædicarunt. Propter has cauſſas talis Pœnitentiã Pontificiis non eſt Sacramentum: id quod diligenter expendatur.* Hæc ille. **OMISEROS** Lutheranos, quorum ignorantia ſic abutitur Kemnitius, vt palpabilia mendacia non ſolùm eis impudenter obtrudat, ſed etiam iubeat tanquam magna myſteria diligenter expendi. Scribit quidem Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 1. Sacramentum Pœnitentiæ inſtitutum fuiſſe poſt Chriſti reſurrectionem, & ea de cauſſa Sacramentalem Pœnitentiã non fuiſſe Catholici docent Pœnitentiã illam, quam Baptiſta & Chriſtus prædicabant. At cauſſas quas fingit Kemnitius, non modò nullus agnoſcit Catholicus, ſed planè omnes pro hæreticis haberemus qui illis de cauſſis Pœnitentiã Sacramentum eſſe negarent. Tantùm enim abeſt, vt ideo Pœnitentiã aliquam pro Sacramento non habeamus, quia in ea gratis, ſine operibus, fide propter Chriſtum remittuntur peccata, vel quia fides in Chriſtum pars conuerſionis, & quidem neceſſaria ad remiſſionem obtinendam prædicetur; vt contrà potiùs vbi iſta abſint, Sacramentum



mentum Pœnitentiæ aut nullum esse, aut inutiliter administrari dicamus.

QVINTO, Pag. 931. non minori audacia Kemnitius Tridentino Concilio imponit ea, quæ nunquam Patres eius Concilij cogitârunt: *Sed, inquit, aliud est, quod Tridentinum Concilium quarit, in Baptismo scilicet remissionem peccatorum gratis, sine nostris operibus, propter meritum Christi donari, & fide accipi: in lapsis vero post Baptismum, Pœnitentiam impetrare Veniam, non fide, gratis, & sine operibus, sed per, & propter opera Pœnitentiæ.* Et pag. sequenti: *Idem est, inquit, quod alibi dicunt, duplicem esse iustificationem, quarum prior sit gratis, fide, sine operibus, propter Christum: altera non gratis, sed per, & propter opera fiat.* Hæc ille. PORRO, si ista mendacia non sunt, proferatur in medium vel vnus aliquis scriptor Catholicus; ne dicam Concilij Occumenici, aut etiam particularis decretum, in quo habeatur, iustificationem in Sacramento Pœnitentiæ non donari gratis per fidem sine operum merito, ob Christi denique passionem, & mortem? Neque enim quia requirimus Contritionem, & Confessionem, ac deinde etiam Satisfactionem, ideo non gratis, & per Christum, sed ex operibus propriis iustificamur; illa enim opera non merita sunt iustificationis, sed dispositiones iustificandi: alioqui etiam iustificatio quæ fit in Baptismo, non gratis, sed ex operibus fieret, quia Pœnitentiæ quædam requiritur ante Baptismum, dicente Apostolo Petro, Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum.*

Quid, quodd idem Kemnitius antè cōfessus fuerat, Catholicos agnoscere, per meritum Christi fieri remissionem in Sacramento Pœnitentiæ? sic enim scripsit pag. 903. *Pontificij assuerant, Pœnitentiam qua lapsi Deo reconciliantur, esse peculiare Sacramentum, quo lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur.* Hæc ille: cuius testimonium hoc loco prolatum, verum est, sed malè cohærens cum his, quæ nobis falsò passim imponit.

SEXTO. Pag. 935. auctorem primum Sacramenti Pœnitentiæ Kemnitius Petrum Lombardum facit, qui post an-



num Domini M. C. floruit : *Quia, inquit, Lombardus primum ex Pœnitentia Sacramentum fecerat, cœperunt postea Scholastici querere, quæ sit materia, & quæ forma; &c.* Hoc esse mendacium nemo dubitabit, qui aliquid in veteribus legerit; passim enim coniungunt veteres Pœnitentiam seu reconciliationem cum Baptismo, aliisq; Sacramentis propriè dictis. Quæ testimonia suo loco adducentur: nunc vnum S. AVGVSTINI testimonium nobis sufficiet; is enim in epist. 180. ad Honoratum: *An non cogitamus, inquit, cum ad istorum periculorum peruenitur extrema, nec est potestas Vlla fugiendi; quantus in Ecclesia fieri soleat ab utroque sexu, atq; ab omni ætate concursus, aliis Baptismum flagitantibus, aliis reconciliationem, aliis etiam ipsius Pœnitentia actionem, omnibus consolationem, & Sacramentorum confectio-nem, & erogationem? Vbi si ministri desint, quantum exitum sequatur eos, qui de isto seculo vel non regenerati exeunt, vel ligati?*

SEPTIMO. Pag. 944. & 945. vix credi potest quanta impudentia Kemnitius rûm mentiatur, rûm Concilij Tridentini sententiam omnino peruertat. Negauerat Concilium partes Pœnitentia esse, terrores, & fidem: nam terrores & fides etiam in impœnitentibus esse possunt, cum Iacobus dicat, *dæmones credere, & contremiscere*, quos certum est Pœnitentiam nunquam acturos; de qua etiam re suo loco dicemus. At Kemnitius ex capite suo ita Concilij sententiam exponit: *Et terrores quidem, inquit, à Deo voce Legis conscientia incassos, ideo nolunt esse partem Pœnitentia, quia Contritionem volunt esse dolorem voluntariè pro peccatis tanquam Vindictam assumptum, qui hoc opere promereatur misericordiam Dei.* SED mentitur in caput suum, non enim Concilium vsquam dixit, Contritionem esse opus meritorium remissionis peccatorum, sed contra potius sess. 6. cap. 8. disertis verbis pronunciauit, *ideo gratis per Christum nos iustificari secundum Apostolum, quia nihil eorum quæ iustificacionem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificacionis gratiam promerentur.*

ET quia Concilium sic negat fidem partem esse Pœnitentia, vt tamen ad Pœnitentiam fidem necessariam esse

con-



concedat, & Theologi fidem Pœnitentiæ fundamentum esse docent: explicat Kemnitius mentem Concilij, ac Theologorum his verbis: *Quando dicunt fidem esse fundamentum Pœnitentiæ, intelligunt talem persuasionem: si actiones illas Pœnitentiæ à Pontificis præscriptas quis susceperit, & præstiterit, quòd illis actionibus impetret veniam peccatorum, & reconcilietur Deo; & hoc est quod dicunt fidem esse fundamentum Pœnitentiæ.* At longè aliter mentem suam ipsum Concilium explicat: sicut enim loquitur, sess. 6. cap. 6. ubi exponit quem locum fides habeat in negotio iustificationis: Disponuntur, inquit, ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes Vera esse, quæ diuinitus reuelata & promissa sunt, atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in CHRISTO IESU: & dum peccatores se esse intelligentes, à diuina iustitia timore quo similiter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumq; tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, &c.

Ex his habemus, fidem, quæ est fundamentum Pœnitentiæ, non esse (vt mentitur Kemnitius) persuasionem, quòd actionibus Pœnitentiæ impetremus veniam peccatorum, & reconciliationem; sed quòd vera sint Dei promissa, & illud in primis, iustificari impium per gratiam Dei per redemptionem, quæ est in Christo. Et simul habemus, non excludi fidem ac terrores à Pœnitentia, immò includi, non vt partes, sed vt causas præcedentes Pœnitentiam: neque enim credere & terri, est pœnitere, sed ex fide & terroribus Pœnitentia gignitur. **N B Q V E** multum refert, quod in loco iam citato Concilium explicat iustificationem, quæ in Baptismo acquiritur, non eam quæ in Sacramento Pœnitentiæ: nam idem est dispositionum & conuersionis progressus, licet Pœnitentiæ opera multò faciliora ad Baptismum, quàm ad reconciliationem exigantur.

**O C T A V O**, pag. 945. incredibile malitia vel inscitia, ex can. 4. sess. 14. Concilij Tridentini Kemnitius colligit, to-



tum Euangelium ex Pœnitentia à Catholicis tolli: *Quando*, inquit, *quartus Canon anathemate damnat eos, qui dicunt fidem conceptam ex Euangelio, & Absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa esse peccata, necessariam partem esse Pœnitentia ad consequendam remissionem peccatorum; quid aliud facit, quàm quod totum Euangelium ex Pœnitentia tollit, & ipsam Vocem Euangelij propriam, sicut à Prophetis, Christo, & Apostolis tradita est, damnat?* Et pag. 946. *Quid reliquum erit Euangelio, si tollas inde Christum, fidem in Christum, & remissionem peccatorum, qua fide per Christum accipitur? & tamen Tridentinum Concilium non veretur anathemate damnare, si quis dixerit, partem Pœnitentia esse fidem ex Euangelio conceptam, qua quis credit sibi per Christum remissa esse peccata.* Et pag. 947. *Ad perpetuam, inquit, rei memoriam notum sit Vera Ecclesia Dei, Concilium Tridentinum promittere Pœnitentia reconciliationem cum Deo, & remissionem peccatorum, sine fide, qua quidem ex Euangelio concepta sit, & qua quis credat per Christum sibi peccata remissa.* Hæc ille: qui quidem tam pueriliter errat, ut me sanè pudeat hæc tam leuia refutare; & non parùm Kemnitij, quamuis aduersarij, misereat. NE QVE enim Concilium negat, fidem ex Euangelio conceptam ad Pœnitentiam esse necessariam: sed negat, tum fidem partem esse Pœnitentiæ, cum ea potius (ut supra diximus) Pœnitentiam gignat; tum verò fidem, qua quis credit sibi remissa esse peccata, veram esse fidem ex Euangelio conceptam, cum nihil nisi figmentum Lutheri iure dici possit.

- Euangelium enim remissionem peccatorum omnibus verè pœnitentibus promittit; sed vtrum hic aut ille veram Pœnitentiam habeat, Euangelium nusquam dicit: quare ex Euangelio fides illa concipi non potest, qua quis certò credat sibi remissa esse peccata. Sperare quidem possumus & debemus, ut Concil. docet s. 6. c. 5. & s. 14. c. 4. Deum nobis propitium fore: sed certò id credere, quo modo certò credimus articulos fidei mera stultitia.

NON O. Pag. 958. falsò tribuit S. Thomæ quod scripserit, ad remissionem peccati requiri actum nostrum, qui sit meritorius, quia cadat sub libero arbitrio. Id enim neque vsquam S. Thomas scripsit, neque scribere potuit, nisi Theologiae



logiæ planè oblitus. Quis enim vel mediocris Theologus diceret, actum nostrum esse meritorium, quia cadat sub liberum arbitrium? quasi verò non possint multi actus sub liberum arbitrium cadere, nec tamen meritorij esse. Quid, quòd S. Thomas in I. 2. q. ult. art. 5. disertis verbis docet, neminem posse mereri gratiam iustificationis; cuius contrarium Kemnitius illi imponit?

DECIMO. Similem omninò Kemnitius habet calumniã pag. 961. ubi sic ait: *Talis fides est Pontificia Pœnitentia, in nostra scilicet opera, non in Christum, talem misericordiam Dei volunt, non quæ sit gratuita, & gratis propter Christi meritum peccata remittat, sed quæ operibus nostris tribuat mercedem, reconciliationem scilicet cum Deo; et remissionem peccatorum.* Hæc ille. SED tantùm abest, ut hæc sit Catholicorum sententia, ut nullus sit Catholicorum, qui nõ toto corde anathema scribere paratus sit iis, qui ita sentiunt, ut nos sentire Kemnitius fingit.

VNDECIMO. pag. 962. affirmat Scotum velle, dilectionem Dei super omnia ex naturalibus viribus haberi posse, eamque esse dispositionem sufficientem immediatam & ultimam ad infusionem gratiæ. Deinde pag. 963. addit: *Et hoc est dogma Scholasticorum, ad quod stabilendum factum est hoc decretum.* Hic duo mendacia sunt. VNVM, Scholasticorum esse illud dogma: nam Scotum, quem solum Kemnitius citat, longè aliter sensisse, fusè demonstrat Andreas Vega in libr. de Iustificat. quæst. 10. & deinde quidquid de Scoto sit, constat S. Thomam, & meliorem Scholæ partem, contrarium omninò docere. ALTERVM est mendacium luculentius, Ad illud stabilendum dogma, decretum Concilij Tridentini esse formatum, quod habetur sess. 14. cap. 4. & can. 5. Concilium enim in hoc ipso loco, Attritionem, quæ est imperfecta Contritio, donum esse Spiritus sancti docet: ex quo rectè colligitur, multò magis ipsam Contritionem perfectam, quæ dilectionem Dei super omnia includit, non ex solis naturæ viribus, sed Dei munere haberi. Et sess. 6. can. 3. his verbis sententiam istam damnat, quam ei Kemnitius affingere non veretur: *Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut panitere posse si-*



cut oportet, & ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.

D VODECIMO. Pag. 964. negat Kemnitius Lutherum docuisse id, quod in Bulla Leonis X. damnatum legimus, Attritionem facere hominem hypocritam, & magis peccatorem: sed tantum Scholasticorum sententiam reprehendisse, quæ detestationem peccatorum per liberum arbitrium solis naturæ viribus productam, facit dispositionem sufficientem ad gratiam. At QUI hæc est incredibilis audacia, cum verba Lutheri non vno in loco posita, clarissima sint, neque ullam eiusmodi interpretationem admittant.

In sermone de Pœnitentia, habito anno M. D. XVII. ex quo articuli illi deprompti sunt, quos Leo X. damnauit; ita Lutherus loquitur: *Contritio duplici vii paratur. Primum per discussionem, collectionem, detestationem peccatorum, qua quis (vt dicunt) recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, damnum, fœditatem, multitudinem, deinde amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, & alia, quæ possunt tristitiam, ac dolorem excitare. Hæc autem tristitia facit hypocritam, immò magis peccatorem, quia solum timore præcepti, & dolore id facit: & tales omnes indigne absoluntur. Hæc ibi; vbi non damnatur Contritio, siue Attritio (vt Kemnitius dicit) quia fit ex solo libero arbitrio, sed quia nascitur ex timore præcepti, non ex amore iustitiæ.*

Rursus idem Lutherus in lib. contra bullam Antichristi, posteaquam recitauit art. 6. à Leone damnatum, vbi habentur ad verbum, quæ modò ex serm. de Pœnitentiâ citauimus, ita subiungit: *Meus certè est articulus, & Christianissimus, quem mihi innumerabilibus Papis & Papistis non sinam exorqueri. Vtri, quæso, magis credendum, Lutherone articulum suum agnoscenti, an Kemnitio impudenter mentienti, nunquam Lutherum ita sensisse?*

In assertione quoque omnium articulorum suorum, iterum recitat eundem sextum articulum, & suum esse fatetur, & multis argumentis confirmare nititur.

Denique in Resolutionibus super propositiones Lipsiæ disputatas, apertissimè dicit hæresim esse Pelagianam, ad-

mitte-



mittere, Pœnitentiam inchoari ante dilectionem iustitiæ: ubi profus tollit primam partem Pœnitentiæ, quam Kemnitius, & Lutherani ceteri constituunt in illis terroribus fidem præcedentibus. Proinde nunc Luthero teste, Lutherani Pelagiani facti sunt: & idè non mirum, si Kemnitius mauult impudenter Lutheri scripta negare, quàm Pelagianus haberi.

DECIMOTERTIO. Pag. 967. mirabili stratagemate Kemnitius Catholicis affingit, quæ sunt Lutheri propria. Reprehendit enim Scholasticos, quòd doceant, Contritionem, si non oriatur ex dilectione Dei, sed ex timore iræ & iudicij diuini, etiamsi accedat fides petens & statuens remitti nobis peccata propter Christum, tamen non esse salutarem, sed Iudæ Pœnitentiam. At hoc nunquam Scholastici docuerunt, sed Lutherum ita docentem Leo Pontifex, & Academiæ Catholicæ, & nuper Patres in Tridentino Concilio damnauerunt: Ita videlicet fideliter recitat sententias nostras Kemnitius. Atque hæc de calumniis & mendaciis sufficiant.

## CAPVT VII.

### De nomine Pœnitentiæ.

**E**X PEDITIS Hæreticorum mendaciis & calumniis, nunc ad nomen Pœnitentiæ veniamus. Aduersarij ab ipso Pœnitentiæ nomine fundamenta iacere incipiunt errorum suorum: & quia PœNITENTIA à pœna dicta videtur, & pœna referri potest tū ad dolorem de peccatis præteritis, quam nos Contritionem vocamus, tum ad eam multam, quæ indicitur pœnitentibus, quæque Satisfactio à Catholicis nominatur; propterea illi non libenter hac voce vtuntur, & pro ea in Scripturis ferè vbique substituunt Resipiscentiam.

Laurentius Valla, qui veluti præcursor quidam Lutheranae factionis videtur fuisse, in Annotatione ad cap. 7. posterioris ad Corinth. scribit, elegantiores voces esse *μετάνοιαν*, & *μεταμέλειαν* Græcas, quàm Pœnitentiam, Latinam, quòd Pœnitentia significet tristitiam commissi, illa mentis  
 emen-